ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
Τμήμα Φυσικοθεραπείας

Τίτλος Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Παράγοντες που επηρεάζουν τη Συμμετοχή σε δραστηριότητες στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα παιδιών και εφήβων με κινητική αναπηρία στην Ελλάδα / Determinants of participation at home, school and community of children and adolescents with motor impairment in Greece

Δρ. Ρήγας Δημακόπουλος

Οκτώβριος 2020

Περίληψη

Εισαγωγικά στοιχεία

Το 2001 δημιουργήθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) η Διεθνής Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, Αναπηρίας και Υγείας, γνωστή ως ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health). Από τα πολύ αρχικά στάδια δημοσίευσής της, η ICF, συντέλεσε στον επαναπροσδιορισμό των αντιλήψεών μας σχετικά με την υγεία και την αναπηρία παγκοσμίως. Η βασική δομή της ICF περιλαμβάνει τομείς, όπως οι Σωματικές Λειτουργίες και Δομές, οι Δραστηριότητες και η Συμμετοχή, οι οποίοι συμπληρώνονται από τους Περιβαλλοντικούς και τους Προσωπικούς Παράγοντες, που συνιστούν τους Παράγοντες Πλαισίου.

Τα τελευταία χρόνια, η έννοια της Συμμετοχής αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη αξία στην επιστημονική και θεραπευτική κοινότητα. Είναι γεγονός πως πλέον, πολλοί άνθρωποι θεωρούν τη Συμμετοχή και την εμπλοκή σε καταστάσεις ζωής που οι ίδιοι επιλέγουν ως έναν από τους σημαντικότερους στόχους ζωής. Χαρακτηριστικό στοιχείο της αναγνώρισης της αξίας της Συμμετοχής αποτελεί το γεγονός πως ο ΠΟΥ τη συγκαταλέγει ανάμεσα στους σημαντικότερους δείκτες υγείας. Για ένα παιδί ή έφηβο, η εμπλοκή σε καθημερινές καταστάσεις ζωής λαμβάνει χώρα στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα και είναι ακριβώς αυτή η συμμετοχή που συμβάλλει στην ανάπτυξή του και στη συνολικότερη ποιότητα ζωής.

Εντούτοις, φαίνεται πως για τα παιδιά και τους εφήβους με κινητική αναπηρία η Συμμετοχή είναι μειωμένη συγκριτικά με τα συνομήλικα παιδιά τυπικής ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, τα τελευταία χρόνια πραγματοποιείται μια πολύ συντονισμένη προσπάθεια παγκοσμίως να αναπτυχθούν νέες στοχευμένες θεραπευτικές προσεγγίσεις που να προσανατολίζονται στην ενίσχυση της Συμμετοχής. Το ιατρικό μοντέλο και οι θεραπευτικές μέθοδοι που απορρέουν από αυτό μέχρι σήμερα, δίνουν μεγάλη έμφαση στη διόρθωση ή τη βελτίωση των σωματικών λειτουργιών και δομών γεγονός το οποίο μοιάζει να μην καταφέρνει από μόνο του να καλύψει το κενό στις ανάγκες των παιδιών και εφήβων με αναπηρία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αναζητούνται νέοι τρόποι παρέμβασης που, παρότι δε θα είναι σε θέση να διορθώσουν την βλάβη σε επίπεδο Σωματικών Δομών & Λειτουργιών, θα μπορέσουν να βελτιώσουν τη Συμμετοχή σε δραστηριότητες της καθημερινής ζωής.

Σκοπός της Έρευνας

Πρωταρχικός στόχος της μεταδιδακτορική έρευνας είναι η καταγραφή της Συμμετοχής στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα των παιδιών και των εφήβων με κινητική αναπηρία, στην ευρύτερη περιφέρεια της Αττικής και η σύγκριση με την αντίστοιχη παιδιών και εφήβων χωρίς αναπηρία. Δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων της χώρας μας σε ό,τι αφορά την οικογενειακή δομή, το φυσικό περιβάλλον, την οικονομία, τον πολιτισμό, τις παραδόσεις και τις ανθρώπινες πεποιθήσεις, βασικός στόχος της μελέτης είναι η αναγνώριση συγκεκριμένων παραγόντων που επηρεάζουν τη Συμμετοχή καθώς και ο προσδιορισμός του τρόπου με το οποίον αυτοί δρουν, ενισχυτικά ή ανασταλτικά.

Τα αποτελέσματα της προτεινόμενης μελέτης θα μας δώσουν τη δυνατότητα να κατανοήσουμε ποιοι είναι οι τομείς της καθημερινής ζωής στους οποίους τα παιδιά και οι έφηβοι με αναπηρία συμμετέχουν λιγότερο, σε ποιους από αυτούς θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν περισσότερο καθώς και σε ποιους παράγοντες οφείλεται η διαφορά αυτή στη Συμμετοχή. Η γνώση αυτή θα μας επιτρέψει να εισάγουμε νέα στοιχεία στη θεραπευτική μας προσέγγιση ως φυσικοθεραπευτές και επιστήμονες υγείας, με άμεσο στόχο την ανεξαρτησία και την αυτονομία των παιδιών και εφήβων με κινητική αναπηρία, γεγονός που αποτελεί άλλωστε και στόχο κάθε σύγχρονης θεραπευτικής παρέμβασης.

Επιπλέον, η ανάλυση των αποτελεσμάτων θα μας δώσει τη δυνατότητα να μεταφέρουμε τη νέα αυτή γνώση σε ανθρώπους άμεσα σχετιζόμενους με τα παιδιά και τους εφήβους με αναπηρία, όπως η οικογένεια και το άμεσο οικογενειακό περιβάλλον, οι δάσκαλοι, οι φίλοι, οι φροντιστές, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μεγιστοποιηθεί η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση αναφορικά με τις δυνατότητες συμβολής τους στην ενίσχυση της Συμμετοχής.